

ARCH FOR PEOPLE 2011

Michal Čermák

V polovině letošního září skončil první ročník architektonického festivalu ARCH FOR PEOPLE (dále jen AFP). Jedním z cílů festivalu bylo a bude přiblížení architektury běžným lidem. Tři hlavní pilíře festivalu byly tvořeny architektonickou soutěží Cemex betonový dům, konferencí Beton v architektuře a konferencí BIM Day. Hlavním tématem prvního ročníku byl beton.

Devítidenní festival se skládal z několika dílčích akcí, které svým obsahem oslovily jak odborníky, tak částečně i širší veřejnost. Přestože se akce nejmenovala „Arch for Architects“ a byla avizována v řadě médií, přivábila především odbornou veřejnost. Domýšlet si, do jaké míry to ukazuje zájem české společnosti o architekturu, není na místě, přesto pevně doufám, že v příštích ročnících se poměr návštěvníků z řad odborné a laické veřejnosti alespoň srovná.

Tři hlavní pilíře festivalu byly tvořeny architektonickou soutěží Cemex betonový dům, konferencí Beton v architektuře a konferencí BIM Day. Beton je nenahraditelný stavební i pohledový materiál, a proto se stal hlavním tématem prvního ročníku AFP.

SOUTĚŽ CEMEX BETONOVÝ DŮM

Soutěž pro studenty českých a slovenských fakult architektury a jejich čerstvé absolventy sestává ze dvou kol. Prvním kolem byl workshop pod vedením španělského architekta Felipa Artengo Rufina z AMP arquitectos, který proběhl v době konání AFP mezi 6. a 15. zářím. Přijelo čtyřicet čtyř studentů a začínajících architektů, kteří řešili projekt betonového domu v diskutované lokalitě Masarykovy čtvrti v pražské Troje a zároveň se účastnili všech ostatních akcí festivalu.

Zadání „Betonový dům“ se zdá na první pohled banální, ale po začlenění do kontextu Masarykovy čtvrti v souvislosti s vazbami na okolí, sousedící Botanickou zahradu, Trojský zámeček, hustotu zalidnění Troje v kontrastu s okolními čtvrtěmi a v neposlední řadě umístění v exkluzivní lokalitě s výhledem na Vltavu a panorama Prahy v čele s Pražským hradem, se projekt stal pro budoucí architektky opravdovou výzvou. Pro mnohé bude mít svůj význam i zkušenost z týmové práce.

Posledním dnem workshopu začalo druhé kolo soutěže, ve kterém budou mít soutěžící zhruba jeden měsíc na dopracování soutěžních návrhů. Vítězové soutěže si mezi sebe rozdělí nezanedbatelnou částku 50 000 Kč a absolutní vítěz obdrží jako bonus vizualizační software Artlantis R.

KONFERENCE BETON V ARCHITEKTUŘE

Konference proběhla 7. září v nové budově Fakulty architektury v Dejvicích za účasti odborníků z celé Evropy, kteří s betonem pracují teoreticky nebo prakticky.

První blok zahájila šéfredaktorka odborného časopisu Beton TKS Ing. Jana Margoldová. Cílem jejího příspěvku bylo vyvrátit předsudky vůči betonu a jeho zpracování. Z vlastní zkušenosti vybídla obecnost, aby přijali beton takový, jaký je, a nekladli na jeho vizuální podobu nespelnitelné požadavky. Mikrofon si s ní vyměnil Ing. Ondřej Hofmeister z ateliéru Projektil architekti, kteří v roce 2010 vyhráli Grand Prix architektů s projektem Národní technické knihovny v pražských Dejvicích. Vedle této budovy představil i další projekty ateliéru, např. Studijní a vědeckou knihovnu v Hradci Krá-

lové. Oběma zmíněným budovám vévodí pohledový beton obnažený v celé své kráse. Na projektech bylo patrné, že architekti z Projektilu s radostí využívají krásy pohledového betonu a nebojí se ho ponechat v jeho nahé podobě. Později během dne představil podobný přístup k navrhování i brněnský architekt Antonín Novák z ateliéru DRNH, jehož projekt bazény v Litomyšli byl letos na Grand Prix architektů také oceněn. Přednášky předních českých architektů zakončil Ing. arch. Petr Burian z kanceláře DaM, který vyhrál se svými kolegy Grand Prix architektů 2011 s projektem bytového domu s tělocvičnou na Petřském náměstí na Praze 1.

Třetí vstup patřil Davidovi Zampinimu z výzkumného centra společnosti CEMEX ve Švýcarsku, aby mohl seznámit publikum s inovativními technologiemi betonu, které zvýší jeho hodnotu na dlouhé cestě za zlepšením energetické efektivity budov. Ve druhém bloku Davide Zampini představil inovativní technologie dekorativního betonu, jež se začínají používat především na pochozí plochy. Ing. Václav Jandáček demonstroval sto let novodobých zkušeností s betonem, jeho vývoj a rozvoj použití. Jakpak se změní dnešní „betonová situace“ za dalších sto let? Teoretické vstupy obohatil Ing. Zbyněk Pöffel se softwarem Tekla, jež slouží k navrhování betonových konstrukcí.

Jak bylo řečeno, beton neslouží pouze jako konstrukční materiál, ale i jako pohledový. O tom nás přesvědčila Iveta Heczková prezentující řadu realizací, na kterých byly použity betonové matrice RECKLI. Finská architektka Jutta Teliuvo představila patentovanou technologii Graphic Concrete, která umožní vytvářet design povrchu betonových prefabrikátů s libovolným, i fotografickým vzorem.

Nápadů, inspirací i technologií jste mohli slyšet i vidět na konferenci opravdu mnoho. Škoda, že se zatím neuplatňují v širším měřítku v české praxi.

Konferenci zakončil španělský architekt Felipe Artengo Rufino z ateliéru AMP arquitectos, jež si ve své tvorbě pohrává s objemem betonu a kontrasty povrchových úprav tohoto materiálu.

BIM DAY

V rámci AFP se 12. září konala odborná mezinárodní konference BIM Day (Building Information Modelling), která je již druhou konferencí Odborné rady pro BIM.

Tato první organizace svého druhu v České republice si klade za cíl dlouhodobě se věnovat problematice informačního modelu budovy z pohledu všech zainteresovaných stran stavebního procesu – od architektů přes projektanty, odborné profese, stavební firmy, správce budov až po akademickou půdu a tvůrce stavebních norem. Použití metodiky práce BIM u veřejných zakázek je již uzákoněno v několi-

Obr. 1 Odborný den – aplikace vymývaného betonu

Obr. 2 Konference Beton v architektuře, a) Davide Zampini z výzkumného centra společnosti CEMEX ve Švýcarsku v Gočárově posluchárně nové budovy ČVUT Praha, b) španělský architekt Felipe Artengo Rufino z ateliéru AMP arquitectos, vedoucí workshopu

ka evropských státech, a proto je pouze otázkou času, kdy se tak stane i v České republice. Zavedení metodiky BIM vyvolává, stejně jako v jiných evropských zemích, spoustu otázek, a proto bylo cílem dvoublokové konference vyvolat diskuzi mezi návštěvníky a přednášejícími odborníky. Spektrum přednášejících bylo pestré, aby návštěvníci konference pochopili BIM v širších souvislostech. Zajímavé bylo pozorovat, jak se jednotliví řečníci navzájem negovali – z toho lze dedukovat, že BIM je tak nová a rychle se rozvíjející procesní změna, že ani sami odborníci se zatím úplně neshodnou, jaký postoj k BIMu zaujmout.

Jako první vystoupil Ing. arch. Petr Vaněk, zakladatel a předseda Odborné rady pro BIM. V dalším příspěvku Ing. Jana Kolomazníka z Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (ÚNMZ) a externí poradkyně pro BIM na ÚNMZ Ing. Štěpánky Tomanové se posluchači mohli dozvědět, jak vznikají normy pro BIM. Ing. Josef Remeš z FAST VUT v Brně a Ing. Peter Jiráč z architektonické kanceláře Aukett pohovořili o rozšíření BIMu v české praxi. Na jejich příspěvek navázal Ing. Miroslav Vyčítal ze Skansky, která se snaží podporovat metodiku práce BIM, jelikož jako mezinárodní společnost si uvědomuje, jaký má BIM význam ve stavební výrobě.

Zajímalo by vás, zda-li je BIM v České republice využíván v architektonických kancelářích? Pokud ano, oslovil by vás další příspěvek architektů Jana Fouska a Viktora Johanise z ateliéru FADW, kteří seznámili posluchače s jejich prvními výsledky využití BIMu. První blok uzavřel architekt Petr Vokoun z VZ Architekti s příspěvkem o problematice knihovnických prvků a jejich roli v BIMu.

Druhý blok patřil zahraničním hostům z Finska a Anglie. Zahájila ho Enni Laine z Kompetenčního centra finské Skansky příspěvkem o usnadnění návrhu betonových staveb a detailů při použití BIMu. Enni Laine vystřídal její krajan, jenž nyní působí na Univerzitě Salford ve Velké Británii, profesor Arto Kiviniemi. Z pohledu světoznámého experta na BIM a iniciátora prvního magisterského programu v Anglii zaměřeného na BIM promluvil o ovladačích pro přijímání integrovaného BIMu.

Druhý blok i celou konferenci uzavřel londýnský architekt z ateliéru BFLS Ian Bogle, který vedl projekt prvního mrakodrapu s plně integrovanými větrnými turbínami na světě Strata Tower nebo zpracoval projekt výzkumného centra ELI pro nejvýkonnější laser na světě nedaleko Prahy, který čeká na realizaci. I když se jedná o relativně velkou a progresivní architektonickou kancelář, neBIMuje, přestože se v Británii BIM začne používat ze zákona při návrhu veřejných zakázek od roku 2013. Proto Ian Bogle představil projekt Strata Tower a ukázal, jak by provedení tohoto náročného projektu (ne)usnadnil BIM.

DOPROVODNÉ AKCE

Mezi doprovodné akce organizátoři zařadili hned 6. září **odbornou prohlídku betonárny CEMEX** v pražských Stodůlkách, kde návštěvníci mohli naživo vidět aplikaci vymývaného betonu. Tentýž den zakončil **60. Betonářský úterek**, v rámci kterého proběhla exkurze do nové budovy Fakulty architektury ČVUT od architektky Aleny Šrámkové. Stavba je vzhledem ke své striktně jednoduché a zároveň velmi přísné formě emocionálně diskutovaná nejen mezi studenty architektury.

9. září proběhla **komentovaná prohlídka Národní technické knihovny** v Dejvicích za účasti jednoho z jejich autorů architekta Romana Brychty z ateliéru Projektíl architekti. Ocenění budovy v soutěži Grand Prix architektů 2010 bylo pro architektky zadostiučiněním za dlouhý průběh mezi výhrou v soutěži na realizaci knihovny a její realizací (téměř 10 let).

10. září proběhla tradiční **Psí vycházka** s uznávaným historikem architektury Zdeňkem Lukešem, který účastníky provedl po nejvýznamnějších architektonických počinech Troje. Jednalo se především o vily, Trojskou lávku a Diplomatickou čtvrť Troja od architektů Jana Bočana a Zdeňka Rothbauera.

V neděli 11. září se konalo tradiční **Trojské vinobraní**, na které všichni účastníci workshopu a prvních sto zaregistrovaných účastníků konference Beton v architektuře obdrželo od starosty Troje volné vstupenky. Tato kulturní akce se netýkala přímo architektury ani betonu, ale „pomohla k otevřenější a kreativnější diskuzi mezi architektky a účastníky workshopu“...

Cílem AFP bylo českému publiku ukázat to nejlepší, co lze z betonu realizovat. Proto 12. září proběhla další **komentovaná prohlídka**, tentokrát vítězného projektu Grand Prix architektů 2011. **Bytovým domem s tělocvičnou** na Petřském náměstí v Praze účastníky provedl jeden z autorů z kanceláře DaM, Ing. arch. Petr Burian. Prohlídka domu (včetně dvou bytů, tělocvičny, garáží, ...) byla obzvláště jedinečná – vlastníkem bytového domu je magistrát, který v domě poskytuje byty svým zaměstnancům, takže objekt není veřejně přístupný.

3

4

5a

5b

13. září ve večerních hodinách proběhla **vernisáž výstavy ateliéru AMP arquitectos** v Galerii Jaroslava Fragnera. Jak jinak než za účasti jednoho ze zakladatelů ateliéru, architekta Felipa Artenga Rufina. Výstava posloužila i jako ohlednutí za festivalem AFP.

Obr. 3 Prohlídka Masarykovy čtvrti v pražské Troji

Obr. 4 Prohlídka Národní technické knihovny pod vedením jednoho z jejich autorů architekta Romana Brychty z ateliéru Projektil architekti

Obr. 5 a) Workshop pod vedením architekta Felipe Artengo Rufino, b) první zkušenosti z týmové práce

TROJSKÉ SYMPÓZIUM

8. září proběhlo v rámci zadání workshopu v konírně Trojského zámku tzv. Trojské sympóziium, jehož cílem bylo uvést především účastníky workshopu do problematiky MČ Troja a Masarykovy čtvrti v ní, seznámit je s kontextem a geniem loci, a tímto jim pomoci identifikovat zásadní kolize mezi zainteresovanými subjekty za účelem nalezení toho nejlepšího řešení lokality.

Dopolední blok sympózia otevřel starosta MČ Troja Ing. arch. Tomáš Drdácký prezentací vztahů a vazeb městské části Troja vzhledem ke zbytku Prahy, plánovanou změnou územního plánu a záměry místní radnice s Masarykovou čtvrtí. Po něm Ing. arch. Václav Valtr přednesl svůj příspěvek o historickém procesu osídlování MČ Troje, který povědomí o souvislostech s okolím a základních principech urbanistické situace Troje ještě prohloubil. Mgr. Věra Bidlová z Botanické zahrady odůvodnila uzavření cesty spojující dvě části MČ Troja, které pobouřilo majitele tamních pozemků a zapříčinilo vznik občanského sdružení lus Naturalis, jehož cílem je bojovat za práva občanů žijících v sousedství Botanické zahrady. Účastníci sympózia se také dozvěděli o historii Botanické zahrady, o jejích záměrech v minulosti i současnosti a o výhledu do budoucnosti. Vzhledem k tomu, že byli přítomni i někteří majitelé dotčených parcel, byla situace velmi napjatá.

Po obědě se všichni odebrali přímo do Masarykové čtvrti a Botanické zahrady, aby místo poznali na živo.

Odpolední příspěvky patřily krajinným architektům, mezi nimiž byli Ing. Štěpán Špoula a Ing. Aleš Steiner. Upozornili na drobné nedostatky území MČ Troja a předvedli možné

řešení konkrétních lokalit, např. změny případně podpoření funkcí jednotlivých částí nebo zvýšení propustnosti území, která je díky krajinným podmínkám velmi nízká a po uzavření jedné komunikace Botanickou zahradou se ještě zhoršila. Poté promluvili o využitelnosti území Masarykovy čtvrti majitel jednoho pozemku pan Mikuš a krajinný architekt Zdeněk Sendler.

Během dne proběhlo více plamenných diskuzí, z nichž vystalo na povrch mnoho komplikovaných problémů, které si získaly zájem účastníků workshopu a probudily v nich novou výzvu. Důsledkem byl zvýšený význam urbanistického řešení lokality v hodnocení soutěže.

ZÁVĚR

O vítězných projektech soutěže Betonový dům Vás budeme informovat v šestém čísle časopisu. Podrobné informace naleznete na stránkách architektonického portálu earch.cz.

Michal Čermák
Redakce EARCH.CZ
Fakulta stavební ČVUT v Praze
Thákurova 7, 166 29 Praha 6
tel: 774 587 854
e-mail: michal.cermak@earchitekt.cz

